

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Німецько-український
агрополітичний діалог

Випуск 06/2016

При Інституті економічних досліджень та політичних консультацій

ОГЛЯД АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Зміст

Законопроекти, запропоновані у Верховній раді України у травні 2016 року

Сільськогосподарські землі

- Припинення права користування землями Національної академії наук
- Врегулювання використання меліорованих земель
- Розширення можливостей для використання земель оборони
- Заходи для збереження захисних насаджень
- Обов'язкове нотаріальне посвідчення договорів оренди
- Продовження мораторію на купівлю-продаж сільськогосподарських земель
- Заборона зміни цільового призначення рекреаційних земель

Аграрне законодавство

- Альтернативні регулювання ринку цукру та цукрових буряків
- Розширення переліку державних підприємств для приватизації
- Зменшення ввізного мита на живу худобу
- Розширення страхування сільськогосподарських ризиків для водних біоресурсів
- Зміна вимог до безпечності харчових продуктів
- Врегулювання управління власністю, що передана державі за рішенням суду
- Врегулювання обігу предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами
- Скасування ввізного мита на насіння льону та рижію
- Зміна строку вступу в силу регулювань насінництва та розсадництва

Податкове законодавство

- Переведення ренти за використання лісових ресурсів до місцевих бюджетів

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у травні 2016 року

Сільськогосподарські землі

Припинення права користування землями Національної академії наук

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо припинення права користування земельними ділянками підприємств, установ та організацій, що перебувають у віданні Національної академії наук України або національної галузевої академії наук № 4554 від 04.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гройсман В.Б. (Кабінет Міністрів України))

Метою законопроекту є встановлення контролю з боку Уряду за користуванням земельними ділянками, які використовуються Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук. Зокрема, пропонується внести зміни до Земельного кодексу України та Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» щодо можливості припинення права постійного користування земельними ділянками у разі добровільної відмови підприємств від права користування ними та їх вилучення за рішенням Кабінету Міністрів України. Таке рішення буде прийматися за поданням президії Національної академії наук України та президій національних галузевих академій наук.

Врегулювання використання меліорованих земель

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання меліорованих земель та меліоративних систем № 4573 від 04.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гройсман В.Б. (Кабінет Міністрів України))

Законопроектом пропонується внести зміни:

- 1) визначення земельних ділянок з особливим режимом використання під закриті меліоративні мережі;
- 2) до Закону України «Про меліорацію земель» у частині визначення статусу меліоративних систем та права власності на них.

Розширення можливостей для використання земель оборони

Проект Закону про внесення змін до статті 4 Закону України "Про використання земель оборони" щодо підвищення ефективності використання виділених земельних ділянок № 4638 від 11.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гройсман В.Б. (Кабінет Міністрів України))

Законопроектом пропонується розширити можливості використання земель оборони. Пропонуються наступні можливості використання:

- вирощування сільськогосподарських культур, випасання худоби та заготівлі сіна фізичним і юридичним особам;
- будівництва об'єктів соціально-культурного призначення, житла для військовослужбовців та членів їхніх сімей, а також соціального та доступного житла без зміни їх цільового призначення.

Заходи для збереження захисних насаджень

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо негайного подолання кризової ситуації, що склалася у зв'язку із масовим знищенням полезахисних смуг № 4657 від 12.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Давиденко В.М. та ін. (партії «Блок Петра Порошенка», «Відродження», «Воля народу»))

Законопроектом пропонується внести зміни до Земельного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Закону України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)». Зокрема, передбачаються більш суворі санкції (збільшення грошових штрафів) за правопорушення, пов'язані із знищенням та невідповідним поводженням із полезахисними лісосмугами та захисними насадженнями.

Обов'язкове нотаріальне посвідчення договорів оренди

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту законних прав власників земельних часток (паїв) № 4695 від 19.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Ляшко О.В. та ін. (партії «Радика-

льна партія Олега Ляшка», «Блок Петра Порошенка», «Самопоміч», «Народний Фронт», «Батьківщина»))

Метою законопроекту є захист інтересів власників земельних ділянок (паїв). Зокрема, передбачається положення, що договори оренди землі, укладені з фізичною особою (крім випадків, коли орендодавцем виступає фізична особа підприємець), підлягають обов'язковому нотаріальному посвідченню або посвідченню посадовою особою органу місцевого самоврядування.

Продовження мораторію на купівлю-продаж сільськогосподарських земель

Проект Закону про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо мораторію на купівлю-продаж або іншим способом відчуження земель сільськогосподарського призначення) № 4727 від 30.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Ляшко О.В. та ін. (партія «Радикальна партія Олега Ляшка»))

Законопроектом передбачається внесення змін до Земельного кодексу України, якими до 1 січня 2021 року продовжується мораторій на купівлю-продаж або іншим способом відчуження земель сільськогосподарського призначення.

Заборона зміни цільового призначення рекреаційних земель

Проект Закону про внесення змін до розділу X Перехідних положень Земельного кодексу України щодо встановлення мораторію (заборони) на зміну цільового призначення земельних ділянок рекреаційного призначення № 4740 від 31.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Мельничук І.І. та ін. (партія «Блок Петра Порошенка»))

Проектом Закону пропонується заборонити зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення (земельних ділянок зелених зон і зелених насаджень та земельних ділянок об'єктів фізичної культури і спорту).

Аграрне законодавство

Альтернативні регулювання ринку цукру та цукрових буряків

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру" № 4532-1 від 18.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Бакуменко О.Б. та ін. (партії «Блок Петра Порошенка», «Воля народу», «Відродження»))

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру», а саме:

- 1) привести поняття «цукор (цукор білий)» та «цукор-сирець» у відповідність з термінами, які застосовуються в законодавстві ЄС;
  - 2) закріпити на законодавчому рівні статус галузевої асоціації виробників цукру;
  - 3) визначити новий порядок квотування виробництва цукру за квотою «А»:
    - граничні розміри квоти «А» визначаються щорічно не пізніше 1 липня поточного року Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства аграрної політики та продовольства;
    - обсяги виробництва цукру в межах квоти «А» розподіляються на конкурсних засадах між виробниками цукру галузевою асоціацією виробників не пізніше двох місяців з дня затвердження граничних розмірів квоти;
  - 4) здійснення розрахунків виключно у грошовій формі.
- Окрім цього, законопроект передбачає відміну обов'язкових мінімальних цін на реалізацію цукрових буряків для виробництва цукру квоти «А» та квоти «В».

Розширення переліку державних підприємств для приватизації

Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо виключення деяких об'єктів сільськогосподарської та транспортної галузей з переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації № 4536-1 від 17.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Мушак О.П. (партія «Блок Петра Порошенка»))

Законопроектом пропонується дозволити приватизацію 419 об'єктів сільськогосподарської та транс-

портної галузей (415 підприємства сільськогосподарської галузі, зокрема, спиртової галузі, хлібопродуктів, підприємства Укрфітотерапії та 4 інфраструктурних підприємства), з яких 116 об'єктів ліквідовано та 78 – реорганізовано, а 180 – не відповідають критеріям для приватизації, визначеним статтею 5 Закону України "Про приватизацію державного майна".

Зменшення ввізного мита на живу худобу

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про вивіз (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину" (щодо підвищення ефективності ведення галузі) № 4569 від 04.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гройсман В.Б. (Кабінет Міністрів України))

Законопроектом пропонується з 1 січня 2017 року знизити розмір ставок ввізного (експортного) мита на живу худобу з 10% до 3%.

Розширення страхування сільськогосподарських ризиків для водних біоресурсів

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою" (щодо уточнення деяких термінів та понять) № 4570 від 04.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гройсман В.Б. (Кабінет Міністрів України))

Законопроект передбачає розширення страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою також і на продукти аквакультури.

Зміна вимог до безпечності харчових продуктів

Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо безпечності харчових продуктів № 4589 від 04.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гройсман В.Б. (Кабінет Міністрів України))

Метою законопроекту є внесення змін до Законів України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та погодження відповідних положень між собою. Зокрема:

- державним інспекторам надається право видавати міжнародні сертифікати та перевіряти їхнє дотримання при ввезенні на територію України харчових продуктів;
- скасовується державна реєстрація харчових добавок;
- вводиться реєстрація ароматизаторів та ензимів, а також тверджень про користь для здоров'я та поживну цінність;
- вводяться гігієнічні вимоги до персоналу;
- посилення державного контролю, що здійснюється за рахунок операторів ринку (проведення державної ветеринарно-санітарної експертизи харчових продуктів тваринного та рослинного походження, проведення лабораторних досліджень).

Врегулювання управління власністю, що передана державі за рішенням суду

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення управління та розпорядження об'єктами державної власності № 4590 від 04.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гройсман В.Б. (Кабінет Міністрів України))

Метою законопроекту є забезпечення виконання судових рішень у справах про повернення майна та земельних ділянок у власність держави в особі Кабінету Міністрів.

Врегулювання обігу предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами

Проект Закону про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами № 4611 від 06.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гройсман В.Б. (Кабінет Міністрів України))

Законопроект адаптує законодавство України у цій сфері до законодавства Європейського Союзу. Для цього врегульовуються вимоги до обігу предметів і матеріалів, призначених для безпосереднього або опосередкованого контакту з харчовими продуктами (далі «предмети та матеріали»). Додатково створюється Державний реєстр речовин, що можуть входити до складу предметів та матеріалів.

Скасування вивізного мита на насіння льону та рижю

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур" щодо скасування вивізного (експортного) мита на насіння льону, подрібненого або не подрібненого, та рижю № 4737 від 31.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Карпунцов В.В. (партія «Блок Петра Порошенка»))

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур», якими буде скасовано вивізне мито на насіння льону та рижю з 1 січня 2017 року.

Зміна строку вступу в силу регулювань насінництва та розсадництва

Проект Закону про внесення змін до розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення законодавства України у сфері насінництва та розсадництва у відповідність з європейськими та міжнародними нормами і стандартами" (щодо відтермінування набрання чинності окремих положень) № 4739 від 31.05.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Бакуменко О.Б. та Кулініч О.І. (партії «Блок Петра Порошенка», «Відродження»))

Проектом Закону пропонується внести зміни до розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення законодавства України у сфері насінництва та розсадництва у відповідність з європейськими та міжнародними нормами і стандартами», щодо перенесення дати набрання чинності Закону на 01.01.2017 року, крім

норм в частині організації навчання та видачі свідоцтв аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів), які наберуть чинності з 01.07.2016 року.

Податкове законодавство

Переведення ренти за використання лісових ресурсів до місцевих бюджетів

Проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо перерозподілу частини рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів на користь бюджетів сіл, селищ і міст районного значення) № 4725 від 27.05.2016, знаходиться на розгляді у комітатах (ініціатор – Івченко В.Є. (партія «Батьківщина»))

Законопроектом вносяться зміни до Бюджетного кодексу України. Зокрема пропонується зараховувати до бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів 25% рентної плати за спеціальне використання деревини, що заготовлена в порядку рубок головного користування. Відповідно, передбачається зменшення з 50% до 25% обсягу цієї рентної плати, що надходить до доходів обласних бюджетів.

Автор, редакція та контакти:

Марія Ярошко, Симан Юрк
Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)
Рейтарська 8/5 А, 01030 Київ
Тел. +38044/ 2356327
info@apd-ukraine.de
www.apd-ukraine.de

В публікації «Огляд аграрного законодавства в Україні» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://portal.rada.gov.ua/>, які мають вагомe значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з даного огляду не може розглядатися як юридична консультація.

Їх можна розподілити наступним чином:

- «Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності протягом періоду, який аналізується» означає: закони, які прийняті Верховною Радою та підписані Президентом, навіть якщо вони набудуть чинності пізніше; Постанови Кабінету Міністрів України.
- «Законопроекти, які мають важливе значення і знаходяться в законотворчому процесі протягом періоду, який аналізується»: наприклад, прийняті Верховною Радою у першому читанні або ті, що опрацьовуються в комітетах, однак, поки не прийняті.
- «Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді протягом періоду, який аналізується» означає: законопроекти, зареєстровані у Верховній Раді або передані на розгляд в комітети.